

13860

II

P

BIBLIOTH. UNIV.

ZAGREBENSIS

13860/102

13860/11

Prowizoryczny Regulamin

dla Sejmu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

przyjęty prowizorycznie dnia 27. listopada 1865.

I. Przewodnictwo. Otwarcie sesyi.

§. 1.

Jego Ces. Król. Apostolska Mość mianuje do kierownictwa Sejmu krajowego z grona onegoż Marszałka krajowego i zastępcę jego (§. 4. stat. krajowego).

§. 2.

Marszałek zagaja Sejm krajowy przez Jego Ces. Król. Apostolską Mość zwołany (§. 10. stat. krajowego).

§. 3.

Sejm krajowy, na mocy statutu zwołany i zebrany, obraduje i załatwia czynności, do zakresu działania swego należące, stosownie do następującego regulaminu (§. 33. st. kr.).

§. 4.

Bióro sejmowe składa się z Marszałka i z sekretarzy, z grona Sejmu wybranych.

§. 5.

Przygotowania potrzebne dla posiedzeń Sejmu, nadzór nad lokalnościami sejmowymi i rozrządzanie temiż, staranie o siły kancelaryjne i służbę, o urządzenie i sprzęty należą do Wydziału

krajowego. On wyznacza potrzebne miejsca i lokalności dla stenografów i sprawozdawców dziennikarstwa, i winien mieć staranie o rozdawaniu kart wstępnych dla publiczności.

§. 6.

Certyfikat przez Namiestnika posłowi wybranemu doręczony, upoważnia go do wstępu na Sejm krajowy, i stanowi dopotąd prawne domniemywanie ważności jego wyboru, dopokąd inaczej orzeczonem nie będzie (§. 50. ust. wyb.); przeto poseł ten ma prawo zasiadania i głosowania na Sejmie, nawet w wypadku zakwestyjonowania jego wyboru, dopóki orzeczenie nieważności wyboru nie nastąpi.

II. Ukonstytuowanie Sejmu.

§. 7. *)

Przed ukonstytuowaniem Sejmu ogranicza tenże czynność swą na weryfikację wyborów.

Skoro wybory wymaganej do kompletu ilości posłów rozpoznane i jako ważne uznane zostały, przystępuje Marszałek do odebrania przyrzeczenia (§. 9. st. kr.) przepisanego, i ogłasza ukonstytuowanie Sejmu. (art. dodat. I.).

III. Wybór funkcyonaryuszów. Podział na sekeye.

§. 8.

Sejm wybiera na czas trwania sesji sejmowej z grona swego bezwzględną większością głosów czterech sekretarzy i 12 rewidentów, i dzieli się na 5 sekeyj, o ile być może równych. Przed wyborem sekretarzy pełnią ich obowiązki prowizorycznie 4 najmłodsi wiekiem posłowie, a w razie uzasadnionego wymówienia, w starszeństwie następujący.

§. 9.

Podział Sejmu na sekeye uskutecznia Marszałek w porozumieniu z sekretarzami i z zatwierdzeniem Sejmu, dodając do każdej sekeyi jednego z członków Wydziału krajowego. Podział ten będzie uskuteczniwym w pierwszym tygodniu po ukonstytuowaniu Sejmu, a względnie po otwarciu sesji, i trwać będzie przez całą sesję sejmową.

*) Nie obowiązuje na mocy uchwały z dnia 27. listopada 1865.

§. 10.

Każdy sekretarz i rewident może po czterech tygodniach pełnienia obowiązków zażądać uwolnienia; w takim razie wybiera Sejm innego w miejsce uwolnionego.

IV. Weryfikacya wyborów.

§. 11.

Sejm załatwia przedewszystkiem weryfikacyę wyborów, wysłucha tym celem sprawozdanie Wydziału krajowego nad rozpoznaniem przez tenże wyborami nowowstępujących posłów, i orzeka o przypuszczeniu wybranych (§. 31. st. kr.).

§. 12.

Prawo rozstrzygnięcia o ważności wyboru przysłuży wyłącznie tylko Sejmowi krajowemu, nawet w tym wypadku, gdy Namiestnik odmówi posłowi wydania certyfikatu dla przeszkód, §. 17. ust. wyb. objętych. Przed orzeczeniem przez Sejm nieważności wyboru, Namiestnik nie może rozpisać nowego wyboru (art. dodat. II.).

§. 13.

Późniejsze zarzuty nieważności wyboru, dotyczące postępowania przy wyborze lub też kwalifikacyi wyborców, wtedy tylko mogą być wzięte pod rozpoznanie, jeżeli wniesione zostaną do Sejmu przed upływem 14 dni po uznaniu ważności wyboru.

Zarzuty zaś, dotyczące kwalifikacyi posła wybranego, jakoteż doniesienia o zaszłej po wyborze lub w ciągu sesyi sejmowej utracie kwalifikacyi poselskiej, skoro dostatecznie poświadczone, muszą być wzięte każdego czasu pod rozpoznanie (art. dodat. III.).

V. Marszałek i jego zastępca.

§. 14.

Marszałek zapowiada, zagaja i zamyka posiedzenie, postanawia porządek dzienny, czuwa nad ścisłym wykonaniem regulaminu, kieruje obradami, udziela głosu, poddaje wnioski pod głosowanie, oznajmia tegoż rezultat, przestrzega [porządku, ma prawo wezwać mowę do rzeczy lub do porządku, odebrać głos, jakoteż upomnieć posła przekraczającego regulamin; wezwać publiczność do spokojnego i przyzwoitego zachowania się, a w razie bezskutecznego napomnienia zarządzić wydalenie pojedynczych osób, lub całej publiczności, i zawiesić lub zamknąć posiedzenie.

§. 15.

Marszałek jest organem Sejmu we wszystkich stosunkach na zewnątrz.

On ma prawo otwierać i przydzielać wedle niniejszego regulaminu wszelkie do Sejmu wniesione podania.

§. 16.

W razie przeszkodzenia Marszałka obejmuje jego prawa i obowiązki jego zastępca.

VI. Sekretarze. Rewidenci.

§. 17.

Sekretarze spisują protokoły obrad sejmowych, listy głosowania i wniosków, tudzież posłów, głosu żądających, i układają bieżące korespondencye sejmowe.

§. 18.

Rewidenci czuwają nad tem, aby sprawozdania rozpraw sejmowych bezzwłocznie były wyraźnie przepisane i po zamknięciu posiedzenia w biurze do tego przeznaczonem dla mowców przez trzy godziny do przejrzenia zostawione; poczem sprawdzają wierność i dokładność sprawozdań i oddają je do bióra marszałkowskiego w celu najspieszniejszego wydrukowania i rozdania posłom.

Czynności te pełnią rewidenci, mieniając się po trzech codziennie.

VII. Posłowie.

§. 19.

Posłowie obowiązani są brać udział we wszystkich obradach Sejmu, również wypełnić wszelkie czynności w Sejmie, w sekcji lub komisjach.

Uwolnienie posła od tych obowiązków do ośmiu dni wymaga zezwolenia Marszałka, który o tem Sejm zawiadamia.

Uwolnienia dłuższego Sejm tylko udzielić może. W wypadku słabości posła udzielenie uwolnienia nie jest wymaganem, wszakże poseł winien spiesznie o tem zawiadomić Marszałka.

§. 20.

Jeżeli poseł wstęp swój na Sejm nad ośm dni przewleka, lub bez uwolnienia na posiedzenia Sejmu nad ośm dni nie uczęszcza, lub na nie nad czas uwolnienia lub słabości nie przybywa, natenczas Marszałek ma wezwać posła, by w przeciągu 14 dni jawił się, lub nieobecność swą usprawiedliwił.

Jeżeli takie wezwanie bezskutecznem zostaje, winien Marszałek uwiadomić o tem Sejm, który odciągającego się posła za występującego z Sejmu uznać i nowy wybór zarządzić ma (art. dodat. IV.).

§. 21.

Pobór dyet ustaje w wypadkach §. 20. oznaczonych równocześnie z wezwaniem Marszałka; również ustaje ten pobór przez ciąg udzielonego przez Sejm uwolnienia.

VIII. Posiedzenia. Protokoły.

§. 22.

Posiedzenia Sejmu są jawne.

Wyjątkowo może mieć miejsce posiedzenie tajne, gdy tego zażąda albo prezydujący, albo przynajmniej pięciu członków, a po wydaleniu publiczności Sejm za tem się oświadczy (§. 34. stat. krajowego).

§. 23.

Marszałek zagaja posiedzenie, skoro posłowie w liczbie do stanowienia uchwał przepisanej są zgromadzeni, poczem Marszałek daje do wiadomości podane wnioski i sprawozdania, względem pierwszych stawia w razie potrzeby pytanie o poparcie wniosku, następnie zawiadamia Sejm o komunikatach rządowych, Wydziału krajowego, komisyj, o innych podaniach, petycyach, donosząc również czy i co pod tym względem może już zarządzonem było.

Po załatwieniu tych czynności przystępuje Marszałek do właściwego porządku dziennego.

Marszałek zamyka posiedzenie. On oznacza dzień i godzinę posiedzeń (§. 33. st. kr.).

§. 24.

O każdym posiedzeniu musi być spisany protokół. Protokoły obrad sejmowych zawierają: potwierdzenie obecności posłów do

powzięcia uchwały dostatecznej; treść zawiadomień Sejmowi udzielonych; wnioski wzięte pod obradowanie w brzmieniu dosłownem, z wymienieniem wnioskodawców; sformułowane pytania poddane pod głosowanie; rezultaty wyborów i głosowania, niemniej powzięte uchwały.

§. 25.

Protokoły zostają w Sejmie na następnem posiedzeniu odczytane, sprawdzone i po zatwierdzeniu Sejmu przez Marszałka i dwóch sekretarzy podpisane, następnie wydrukowane i posłom rozdane.

§. 26.

Protokół obrad posiedzenia tajnego powinien być w czasie trwania tegoż posiedzenia spisany, sprawdzony i przez Sejm zatwierdzony.

Sejm uchwała, czy podobny protokół ma być ogłoszony lub nie.

IX. Sekcyje.

§. 27.

Sekcyja obraduje nad przydzielonemi jej wnioskami, i udziela komisjom rezultaty swych obrad; ona wybiera z grona swego członków do komisji, i zawiadamia Marszałka o dokonanych wyborach.

Sekcyja każda wybiera pod przewodnictwem członka najstarszego wiekiem, przewodniczącego i sekretarza, tudzież zastępcę dla każdego z nich.

Do ważności wyborów potrzeba obecności większej połowy członków sekcyi i bezwzględnej większości głosów.

Przewodniczący nie głosuje, rozstrzyga jednak w razie równości głosów.

X. Komisye.

§. 28.

Celem przygotowawczego rozpoznania przedmiotów obrad Sejmu ustanawia Sejm komisye:

- a) stałe, dla pewnych rodzajów spraw na czas sesyi sejmowej;
- b) specjalne, dla pojedynczych spraw.

Komisye składają się z pięciu członków, z każdej sekcji po jednym wybranych, o ile Sejm w pojedynczych wypadkach co do ilości członków i sposobu utworzenia lub wzmocnienia komisyi inaczej nie postanowi.

§. 29.

Sejm może poruczyć Wydziałowi krajowemu rozpoznanie wniosku, lub szczególnej sprawy i przedłożenie sprawozdania. W takim razie uważa się Wydział krajowy jako specjalna komisya.

§. 30.

Każda komisya wybiera pod przewodnictwem członka najstarszego wiekiem, swego przewodniczącego i sekretarza, i zawiadamia Marszałka o dokonanym wyborze.

§. 31.

Bibl. Jag.

Komisye mogą przyzwać, na posiedzenie posłów, nie należących do grona swego, dla ich specjalnych wiadomości z głosem doradczym.

(Komisye mają prawo zapraszać także osoby, za obrębem Sejmu będące, w celu objaśnienia i sprawdzenia w szczegółowych przedmiotach, i żądać od władz rządowych potrzebnych dochodzeń lub wyjaśnień za pośrednictwem Marszałka.*)

Marszałek ma prawo być obecnym na posiedzeniach każdej komisyi, nie biorąc jednakże udziału w rozprawach i głosowaniu.

Przy ostatecznej dyskusyi i powzięciu uchwał osoby, nie należące do komisyi obecnymi być nie mogą.

§. 32.

Poseł, do komisyi wybrany, obowiązany jest przyjąć wybór i uczęszczać regularnie na posiedzenia komisyi.

Jeżeli poseł na trzy po sobie następujące posiedzenia komisyi nie jawi się bez dostatecznego usprawiedliwienia, przewodniczący uwiadamia o tem Marszałka celem zarządzenia nowego wyboru.

Członkowie Wydziału krajowego, jakoteż posłowie do dwóch komisyj już wybrani, mają prawo nie przyjąć dalszego wyboru.

*) Ten ustęp nie obowiązuje na mocy uchwały z d. 27. listopada 1865.

§. 33.

Do powzięcia uchwał w komisji wymagana jest obecność większej połowy członków i bezwzględna większość głosów.

Przewodniczący nie głosuje, rozstrzyga jednak w razie równości głosów.

§. 34.

Komisja wybiera sprawozdawcę z grona swego, który rezultat obrad, zebrany w motywowanym sprawozdaniu, przedstawi ma Sejmowi.

Jeżeli mniejszość komisji, pięć do dziesięciu członków liczącej, przynajmniej z dwóch, komisji zaś liczniejszych przynajmniej z trzech członków składająca się, oddzielne swe zdanie Sejmowi przedłożyć pragnie, obowiązana ona takowe bezzwłocznie na piśmie do głównego sprawozdania dołączyć i osobnego sprawozdawcę wyznaczyć. Sprawozdanie komisji ma być oddane Marszałkowi.

§. 35.

Jeżeli sprawozdanie lub wniosek komisji zawarł w głównej rzeczy od pytania, poprzednio rozstrzygnąć się mającego, komisji wolno przedłożyć Sejmowi wniosek ku rozstrzygnięciu takiego pytania i wstrzymać się z rozpoznaniem głównego wniosku aż do załatwienia przedwstępnego pytania.

XI. Przedłożenia, wnioski i rozprawy.

§. 36.

Pojedyncze przedmioty przedstawione być mogą Sejmowi pod obradę:

- a) jako przedłożenia rządowe za pośrednictwem Marszałka;
- b) jako przedłożenia Wydziału krajowego lub komisji, przez Sejm utworzonych;
- c) jako wnioski pojedynczych członków.

Wnioski czynione w przedmiotach, nie należących do zakresu działania Sejmu, usuwa Marszałek zpod obradowania (§. 35. st. kr.).

§. 37.

Samoistne wnioski posłów, nie odnoszące się do jakiego przedłożenia rządowego, wydziałowego lub komisyjnego, muszą Marszałkowi na piśmie być oddane, i będą na najbliższem posiedzeniu Sejmu odczytane.

Wnioski takie zaopatrzone być mają formułą wstępną; „Sejm raczy uchwalić“, mogą zawierać krótkie uzasadnienie, oraz życzenie wnioskodawcy co do formalnego z temiż postępowania.

Wniosek zaopatrzony podpisem przynajmniej 15 posłów każe Marszałek bezzwłocznie wydrukować.

W razie przeciwnym stawia Marszałek przy głoszeniu wniosku pytanie względem poparcia wniosku, a wydrukowanie tegoż w tym tylko razie ma być zarządzeniem, jeżeli przynajmniej 15 posłów wniosek przez podniesienie się popiera.

Wniosek dostatecznie niepoparty uważanym będzie za usunięty.

§. 38.

Po rozdzieleniu wydrukowanego wniosku pomiędzy członków Sejmu nastąpi pierwsze czytanie wniosku na dniu przez Marszałka oznaczonym.

Na tym dniu zabiera wnioskodawca głos do uzasadnienia wniosku, poczem Sejm bez dyskusji w rzeczy głównej postanawia, czy wniosek ten dla przygotowawczego rozpoznania odesłanym ma być do sekcji, do już istniejącej lub utworzyć się mającej komisji, albo do Wydziału krajowego.

Jeżeli Sejm nie oświadczy się za takim odesłaniem, wniosek uważanym będzie za odrzucony.

§. 39.

Przedłożenia rządowe nie wymagają poparcia, i nie mogą być odrzucone bez poprzedniego rozpoznania w sekcjach, w komisji, lub w Wydziale krajowym.

Po wydrukowaniu i rozdzieleniu pomiędzy członków Sejmu mają przedłożenia rządowe na najbliższy porządek dzienny do pierwszego czytania być położone (art. dodat. V.).

Odczytanie całego przedłożenia nie jest wymagane.

§. 40.

Przed uchwałą, zarządzającą przygotowawcze rozpoznanie wniosku (§. 38. regul.), wolno wnioskodawcy cofnąć swój wniosek.

Jeżeli cofnięcie później następuje, rozprawa nad wnioskiem ma przecież być prowadzoną, skoro cofnięty wniosek podniesiony został z przyzwoleniem Sejmu przez innego posła.

§. 41.

Należyście poparte poprawki (zmiany i dodatki) do wniosku odesłanego do komisji lub Wydziału mają także być odesłane do przygotowawczego rozpoznania, jeżeli sprawozdanie o głównym wniosku nie zostało jeszcze Sejmowi przedłożone.

Takie poprawki, po przedłożeniu sprawozdania stawiane, mają wprawdzie być dopuszczone do rozprawy, Sejm jednakże ma prawo odesłać je do komisji lub Wydziału, i zawiesić rozprawę nad poprawką i nad głównym wnioskiem aż do przedłożenia powtórnego sprawozdania.

Poprawki muszą być z głównym wnioskiem w istotnym związku, i na piśmie bez przytoczenia powodów do łaski marszałkowskiej podane.

Wniosek, zamierzający wprost odrzucenie głównego wniosku, nie może być dopuszczony, Sejm jednakże może względem każdego przedmiotu, pod obradowaniem zostającego, przejść do porządku dziennego, a to z przytoczeniem powodów lub bez tego.

§. 42.

Przedłożenia Rządu, komisji lub Wydziału krajowego i wnioski samoistne, przez Sejm odrzucone, nie mogą być ponawiane na tej samej sesji sejmowej (art. dodat. VI.).

Poprawki odrzucone natenczas tylko ponownie pod rozbiór wzięte być mogą, jeśli przed zamknięciem rozpraw nad głównym wnioskiem podane będą Marszałkowi na piśmie z podpisami przynajmniej 30 członków, i jeżeli po krótkim uzasadnieniu ze strony wnioskodawcy bez dalszej rozprawy przez Sejm przypuszczone zostaną.

Taka poprawka ponownie przypuszczona ma być odesłana do odnośnej komisji.

§. 43.

Marszałek zarządza wydrukowanie i rozdanie oddanych mu sprawozdań komisji, i kładzie, jednakże nie pierwiej jak po upływie 24 godzin po rozdaniu, przedmiot dotyczący na porządek dzienny dla drugiego czytania (§. 44. reg.).

Sprawozdania o przedłożeniach rządowych mają pierwszeństwo przed wszelkimi innymi przedmiotami, nad którymi rozprawa nie jest w toku (art. dodat. V.).

§. 44.

Drugie czytanie rozpoczyna się od sprawozdania, po-
czem następuje rozprawa.

Jeżeli wniosek składa się z kilku części, nastąpi najpierw
rozprawa ogólna nad całością przedmiotu, a następnie spe-
cjalna nad pojedynczemi częściami.

Po skończonej ogólnej rozprawie nastąpić może głosowanie
tylko nad wnioskiem przejścia do porządku dziennego lub odro-
czenia.

Jeżeli podczas rozpraw się wykaże, iż sprawozdanie nie jest
wyczerpujące, może takowe być odesłane komisji dla uzupełnienia.

§. 45.

Po głosowaniu nad pojedynczemi częściami wniosku, nastę-
puje trzecie czytanie i głosowanie nad całością, a to zazwy-
czaj na następującem posiedzeniu, jeżeli Sejm pod tym względem
co innego nie uchwali.

Po trzeciem czytaniu nie mogą być stawiane poprawki, ani
wnioski przejścia do porządku dziennego lub odroczenia, i w ogóle
żadna rozprawa miejsca mieć nie może.

Natenczas tylko, jeżeli w skutek uchwalonych odmian, czę-
ści pojedyncze między sobą nie zostają w należytych związkach,
może być dopuszczony wniosek i rozprawa nad nim ku sprostowa-
niu takiej niedokładności.

§. 46.

W wypadkach nagłości, lub w przedmiotach mniejszej wagi
może Sejm uchwalić następujące co do formalnego postępowania
skrócenia:

- a) wyznaczenia komisji terminu do przedłożenia sprawozdania;
- b) dopuszczania rozprawy zaraz po rozdaniu drukowanego spra-
wozdania, a nawet z pominięciem drukowania wniosku lub
sprawozdania.

Wniosek do skrócenia formalnego postępowania, ma wyrazić
sposoby żadanego skrócenia, a rozprawa ma się ograniczyć li
tylko do pytania o nagłości lub mniejszej wadze przedmiotu.

§. 47.

Co do wniosków, odnoszących się li tylko do sposobu for-
malnego postępowania, dopuszcza się także wyjątek o tyle, że te

wnioski nie potrzebują być podane na piśmie, i że przez Marszałka, także bez rozprawy, natychmiast pod głosowanie poddane być mogą.

§ 48.

Odroczenie rozpraw może każdego czasu być wniesione i uchwalone.

Wniosek do zamknięcia rozpraw poddaje Marszałek natychmiast pod głosowanie, bez żądania poparcia; wszystkie także zamierzone poprawki mają przedtem być odczytane.

Po przyjęciu wniosku do zamknięcia rozpraw, mogą mowcy zapisani za wnioskiem i przeciw wnioskowi wybrać ze swego grona po jednym. Jeżeli porozumienie nie nastąpi, rozstrzyga los, i tylko ci wybrani lub wylosowani mowcy, następnie sprawozdawca komisji lub Wydziału krajowego, a w razie gdy przygotowawcze rozpoznanie miejsca nie miało, wnioskodawca może głos zabierać.

§. 49.

Przedłożenia Wydziału krajowego nie wymagają poprzedniego pytania o poparcie.

Przedłożenia i sprawozdania Wydziału krajowego, odnoszące się do administracyjnego zakresu działania Reprezentacji krajowej, i będące mniejszej wagi, mogą przez Sejm być wysłuchane i załatwione bez poprzedniego wydrukowania i rozdania.

§. 50.

Przedłożenia Wydziału krajowego mogą z przyzwoleniem Sejmu być dopuszczone do drugiego czytania, bez odesłania onych do przygotowawczego rozpoznania do sekcji lub komisji.

XII. Porządek dzienny.

§. 51.

Porządek dzienny oznacza Marszałek i ogłasza takowy zwyczaj przy zamknięciu poprzedniego posiedzenia (§. 36. st kr.).

Ogłoszenie porządku dziennego ma być w sali sejmowej i w pokojach sekeyjnych przybite.

XIII. Porządek mówienia.

§. 52.

Posłowie, którzy o przedmiocie umieszczonym na porządku dziennym mówić pragną, mogą u sekretarza, którego Marszałek do prowadzenia listy mowców przeznaczył, zapisać się do głosu, jednak nie pierwiej, jak na dniu tego posiedzenia, na którego porządku dziennym przedmiot jest umieszczony. Poseł zapisujący się do głosu, winien oświadczyć sekretarzowi, czy za wnioskiem, czy przeciw wnioskowi mówić chce. — Mowcy tym sposobem zapisani, mają prawo mówienia przed innymi.

§. 53.

Marszałek zarządza przed rozpoczęciem rozpraw odczytanie listy mowców w ten sposób, by przepisana być mogła.

Rozprawa rozpoczyna się od głosu sprawozdawcy, następnie Marszałek udziela mowcom głosu w tym porządku, w jakim się zapisali, rozpoczynając od mowcy przeciw wnioskowi zapisanego, potem daje głos mowcy za wnioskiem mówić mającemu, i tak dalej na przemianę.

§. 54.

Po wyczerpaniu listy mowców zapisanych, Marszałek udziela głosu w porządku §. 53. przepisany innym posłom, żądającym jeszcze głosu.

§. 55.

Mowca, na którego przyszła kolej mówienia, może głos swój odstąpić innemu posłowi, wszakże nie takiemu, który już dwa razy w tym samym przedmiocie przemawiał; może również z innym mowcą głos swój zamienić. Jeżeli zaś mowca, na którego kolej przyszła, nie jest obecny, traci głos, do którego był zapisany.

§. 56.

Prezydujący, chcąc jako mowca głos zabierać, opuszcza krzesło marszałkowskie, które dopiero po zupełnem załatwieniu dotyczącego przedmiotu znowu zająć może.

§. 57.

Sprawozdawcy obowiązani są przemawiać z mownicy, innym zaś mowcom zostawiona jest wolność mówienia z miejsc swoich lub z mownicy.

Mowca, zabierający głos z mownicy, zwróconym być winien ku Izbie, z miejsca mówiący ku Marszałkowi.

§. 58.

Żadna mowa czytana być nie może, wyjąwszy przedłożenia rządowe, Wydziału krajowego i komisyj.

Akta i dokumenta, na których mowca wywód swój opiera, odczytane być mogą, jeżeli Sejm bez dyskusyi inaczej nie uchwali.

§. 59.

W jednym i tym samym przedmiocie obrad, jednemu posłowi więcej jak dwa razy mówić nie wolno.

§. 60.

Namiestnik, tegoż zastępca lub delegowani przez niego komisarze, mają prawo być na posiedzeniach Sejmu i zabierać głos, ile razy tego zażądata, nie przerywając wszakże toku mowy rozpoczętej. Wolno im też odczytywać przedłożenia, wywody, akta i dokumenta, z przedmiotem w związku zostające (art. dodatkowy VII.).

§. 61.

Reprezentanci Rządu (§. 60. reg.) natenczas tylko udział brać mogą w głosowaniu, jeżeli są członkami Sejmu.

Gdyby przy niektórych rozprawach potrzebnem lub pożądanem było zesłanie członków władz rządowych, dla udzielenia wiadomości i objaśnień, winien Marszałek krajowy udawać się do przełożonych władz dotyczących (§. 37. st. kr.).

§. 62.

W sprawach wchodzących w zakres administracyi Wydziału krajowego, przysługują członkom tego Wydziału te same prawa, jakie w §. 60. reg. przyznane są reprezentantom Rządu.

W sprawach innych, przedłożonych Sejmowi przez Wydział krajowy, może sprawozdawca tegoż Wydziału w każdym stanie rozprawy zabierać głos i dawać objaśnienia dla popierania wprowadzonej uchwały Wydziału.

§. 63.

Mowcę, zbaczającego od rzeczy, Marszałek napomni przywołaniem do rzeczy; po powtórnem bezskutecznem napomnieniu

do rzeczy może Marszałek głos mowcy odjąć. Sejm wszakże na żądanie przynajmniej 15 członków uchwalić może, lecz bez dyskusyi, aby mowca dalej był słuchany.

Osobistości i przeszkadzania obradom pociągają za sobą przywołanie do porządku.

Mowca przywołany do porządku powinien natychmiast zaprzestać mówić; może wszakże w celu wytłumaczenia się żądać głosu, który mu odmówionem nie będzie.

Każdy z posłów może od Marszałka żądać, aby mowcę do rzeczy lub do porządku napomniał. O żądaniu takim rozstrzyga Marszałek bez odwołania się do Sejmu.

§. 64.

Gdyby Marszałek uznał tego potrzebę, aby przywołanie do porządku w protokole obrad umieszczonem zostało, wtedy zapytuje Sejm, który w tym względzie bez dyskusyi uchwała.

§. 65.

Jeżeli Marszałek porządku przywrócić nie może, winien posiedzenie na pewny czas zawiesić, lub całkiem zamknąć (art. dodat. VIII.).

XIV. Głosowanie. Uchwały. Wybory.

§. 66.

Do stanowienia uchwały na Sejmie potrzebna jest obecność więcej niż połowy całej liczby wszystkich członków, a do ważności uchwały bezwzględna większość głosów obecnych. W wypadku równości głosów, wniosek pod obradę wzięty, za odrzucony ma być uważany.

Do uchwał na wnioski, dotyczące zmian statutu krajowego, trzeba obecności przynajmniej trzech czwartych części wszystkich członków, a przyzwolenia przynajmniej dwóch trzecich części obecnych (§. 38. st. kr.).

W ciągu trwania pierwszego peryodu Sejmu mogą wnioski do zmian postanowienia ustawy wyborczej uchwalone być bezwzględną większością Sejmu, o ile tenże w ogólności zdolnym jest wedle §. 38. stat. kr. do stanowienia uchwały.

Po upływie pierwszego sześcioletniego peryodu Sejmu, potrzeba do uchwały Sejmu na wnioski względem zmian ustawy

wyborczej obecności najmniej trzech czwartych części wszystkich członków, tudzież przyzwolenia najmniej dwóch trzecich części obecnych (§. 52. ustawy wyborczej). *)

§. 67.

Wniosek poddany być winien pod głosowanie w dosłownej treści, w jakiej był stawiany.

§. 68.

Przed głównym wnioskiem powinny być pod głosowanie podane najpierw wnioski odraczające, następnie poprawki (zmiany i dodatki), a między temi najpierwej te, które od głównego wniosku najwięcej są oddalone.

§. 69.

Po zamknięciu obrad ogłasza Marszałek porządek, w jakim odbywać się ma głosowanie nad pytaniami.

§. 70.

Każdemu posłowi przysłuża prawo zrobienia wniosku ku sprostowaniu treści lub porządku stawianych przez Marszałka pytań, jakoteż względem rozdzielenia pytania, o czem w razie dostatecznego poparcia rozstrzyga Sejm.

§. 71.

Na żądanie poparte przynajmniej przez 15 posłów Marszałek wstrzymuje przez 10 minut głosowanie nad postawionem pytaniem.

§. 72.

Głosowanie odbywa się zazwyczaj ustnie, lecz może także nastąpić przez powstanie z miejsca, lub przez podniesienie rąk.

*) Ustęp ostatni §. 66. zmieniony ustawą z d. 20. września 1866 (dz. ust. kr. nr. 26.), jak następuje:

W ciągu pierwszego peryodu Sejmu krajowego, jakoteż w ciągu następujących po tymże pierwszym peryodzie sześciu sesyj sejmowych, potrzebną jest do powzięcia uchwał, dotyczących zmian sejmowej ordynacji wyborczej, obecność więcej niż połowy całej liczby członków Sejmu, a zmiany te mogą być uchwalone bezwzględną większością głosów obecnych.

Po upływie tych sześciu sesyj sejmowych zmiany wspomniane uchwalone być mogą tylko w obecności przynajmniej trzech czwartych części całej liczby członków Sejmu, i za przyzwoleniem przynajmniej dwóch trzecich części członków obecnych.

Próbie przeciwną zarządza Marszałek, jeśli wedle jego zdania rezultat głosowania jest wątpliwym; a jeżeli i ta nie daje pewnego rezultatu, zarządza on głosowanie ustne.

Głosowanie ustne ma także nastąpić, jeżeli przynajmniej 30 członków Sejmu przed przystąpieniem do głosowania tego zarządza (art. dodat. IX.).

§. 73.

Głosowanie ustne odbywa się bez motywowania wyrazami „tak“ lub „nie“.

§. 74.

Każdy wybór odbywa się kartkami.

Wybory przez aklamację nie mogą być dopuszczone.

Do przedsięwzięcia skrutynium mianuje przewodniczący komisję, przynajmniej z trzech członków złożoną.

§. 75.

Jeżeli pierwszy wybór nie wykazuje większości bezwzględnej następuje powtórny wybór, a skoro i przy tymże większości takiej nie było, następuje wybór ściślejszy.

Przy ściślejszym wyborze głosować można tylko na osoby, które przy powtórnym głosowaniu najwięcej głosów otrzymały, a których liczba ma być dwa razy większą od ilości osób wybrać się mających.

Jeżeli przy powtórnym wyborze kilka osób otrzymało równą ilość głosów, rozstrzyga los, które z nich do ściślejszego wyboru mają być przypuszczone.

W razie równości głosów przy ściślejszym wyborze rozstrzyga również los.

§. 76.

Kto w razie imiennego głosowania (ustnego lub kartkami) przy wywołaniu swego nazwiska nie jest obecnym, nie może następnie oddać swego głosu.

§. 77.

Marszałek nie głosuje, wyjąwszy przy wyborach.

§. 78. *)

W kwestyach osobistych może Sejm uchwalić głosowanie tajne gałkami (art. dodat. X.).

*) Nie obowiązuje na mocy uchwały sejmowej z d. 27. listopada 1865.

XV. Interpelacye. Protesta.

§. 79.

Interpelacye, wystosowane do Namiestnika lub tegoż zastępcy i do Marszałka, względem czynności Wydziału krajowego, winny być podpisane przez 15 przynajmniej członków, i mają być oddane do łaski marszałkowskiej przed otwarciem posiedzenia.

Takie interpelacye będą zaraz odczytane i interpelowanemu wręczone.

Interpelacye do przewodniczących sekeyi lub komisji mogą, nie przerywając wszakże toku rozpraw rozpoczętych, także ustnie być wygłoszone.

Interpelowany może zaraz odpowiedzieć, odpowiedź na późniejsze posiedzenie odłożyć, lub też z powodów, przytoczyć się mających, odpowiedzi odmówić.

Rozprawa nad interpelacją i nad odpowiedzią interpelowanego nie może być dopuszczoną (art. dodat. XI.).

§. 80.

Protesta takie tylko dopuszczone będą, które od członków Sejmu wychodząc, dotyczą postępowania z regulaminem niezgodnego, na tem samem posiedzeniu zapowiedziane i na najbliższem posiedzeniu na piśmie do łaski marszałkowskiej podane zostały.

Takie same postępowanie ma być zachowane względem oświadczeń przeciw wniesionym protestom.

Protesta i oświadczenia przeciw tymże będą po odczytaniu bez dopuszczenia wszelkich rozpraw i dalszych protestów, lub oświadczeń, do protokołu obrad dołączone.

XVI. Petycye. Podania.

§. 81.

Petycye i podania do Sejmu przyjęte będą wtedy tylko, jeżeli przez członka Sejmu wniesione zostaną (§. 41. st. kr.).

Petycye i podania bezimienne nie mogą być wniesione do Sejmu.

§. 82.

Sekretarz, przez Marszałka do utrzymywania listy podawanych petycyj przeznaczony, spisuje takowe z krótkim wyciągiem treści, podając je według tej krótkiej treści do wiadomości Sejmu,

poczem Marszałek odsyła je do komisji petycyjnej, jeżeli Sejm inaczej nie uchwali.

§. 83.

Komisja petycyjna, rozpoznawszy przydzielone jej petycje, przedstawia Sejmowi wnioski swoje względem załatwienia tychże, z uchyleniem formalności wymaganych co do sprawozdań innych komisji.

XVII. Expedyeye.

§. 84.

Pisma wychodzące od Sejmu do stron podpisuje sekretarz przez Marszałka do tego wyznaczony; inne pisma od Sejmu wychodzące podpisuje Marszałek i jeden z sekretarzy.

XVIII. Deputayce.

§. 85.

Deputayce nie będą przypuszczane na posiedzenia ani Sejmu, ani sekcji lub komisji (§. 41. st. kr. i art. dodat. XII.).

§. 86.

Wysłanie deputacyi Sejmu do Najwyższego Dworu nastąpić może tylko za uprzedniem pozyskaniem zezwolenia Jego C. K. Apostolskiej Mości (§. 41. st. kr.).

Marszałek proponuje Sejmowi członków deputacyi i liczbę tychże, Sejm zaś rozstrzyga.

Przewodnictwo deputacyi przysłuża Marszałkowi lub tegoż zastępcy, a w razie przeszkody obu, temu członkowi deputacyi, którego członkowie deputacyi bezwzględnią większością głosów obiorą.

§. 87.

Sejm zaopatruje deputacyę podług okoliczności potrzebną instrukcyą, a w danym wypadku, adresem; Marszałek wydaje jej pismo wierzytelne.

§. 88.

Sejmowi nie wolno znosić się z reprezentacyą żadnego innego kraju koronnego, ani też wydawać obwieszczeń (§§. 40. i 41. st. kr.).

XIX. Ogłaszanie rozpraw.

§. 89.

Sejm krajowy uchwała, w jaki sposób rozprawy sejmowe ogłaszane być powinny.

Rozprawy te mają przy załączeniu protokołów posiedzeń przez Namiestnika do najwyższej wiadomości być podane (§. 40. st. kr.).

XX. Zamknięcie Sejmu.

§. 90.

Marszałek zamyka Sejm po ukończeniu czynności, lub w skutek najwyższego polecenia.

Sejm może także każdego czasu, nawet podczas regularnego peryodu sejmowego, przez Jego C. K. Apostolską Mość być rozwiązany, z równoczesnem zarządzeniem wyborów (§. 10. st. kr.).

§. 91.

Postanowienia niniejszego regulaminu, o ile takowe ze statutu krajowego ustawy wyborczej są wyjęte, lub objęte są artykułami dodatkowemi do statutu krajowego, mogą tylko w drodze ustawodawczej być zmienione, lub zniesione (art. dodat. XIII.).

Zmiany lub zniesienia reszty postanowień tego regulaminu uchwała Sejm.

D o d a t e k

do prow. regulaminu z d. 27. listopada 1865.

Marszałek urzęduje w języku polskim. Na podania ruskie daje Marszałek odpowiedź w języku ruskim, na wszelkie inne podania zaś w języku polskim.

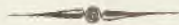
Protokoły obrad sejmowych winny być rozdawane w języku polskim i ruskim.

Przy stawianiu wniosków, wnoszeniu interpelacyj i przy rozprawach winien być używany język polski i ruski.

Sprawozdania Wydziału krajowego i komisyj będą rozdawane członkom Sejmu w języku polskim i ruskim. Za podstawę do obrad służy sprawozdanie w języku polskim.

Sejm uchwała w języku polskim.

Przy trzecim czytaniu podane będą text polski i ruski pod uchwałę Izby. W razie wątpliwości text polski jest rozstrzygający. W razach nagłości niewygotowanie textu ruskiego do trzeciego czytania nie wstrzymuje powzięcia uchwały w języku polskim, lecz w takim razie text ruski powziętej uchwały złożony będzie u łaski marszałkowskiej na następującem posiedzeniu sejmowem do odczytania (uchwała Sejmu z 27. kwietnia 1866. r.).

THE HOLLAND

WAGeningen

BOOKKEEPER 2006

0010028491